

Nr 11.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ändringar i regeringsformen m. m.

Till konstitutionsutskottets handläggning ha båda kamrarna den 3 februari 1948 hänvisat en den 16 januari 1948 dagtecknad, till riksdagen avlåten proposition, nr 44, däri Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag ur statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för samma dag, framlagt förslag till 1) ändrad lydelse av 17 § 1 mom. regeringsformen; 2) ändrad lydelse av 27 § regeringsformen; 3) ändrad lydelse av 38 och 106 §§ regeringsformen samt 39 § 2 mom. riksdagsordningen; 4) ändrad lydelse av 39, 41 och 93 §§ regeringsformen samt 2 § successionsordningen; samt 5) ändrad lydelse av 110 § regeringsformen.

Behörighetsvillkor för justitieråd. I regeringsformen 17 § 1 mom. föreskrives, att justitieråden skola vara »lagkunniga män, vilka fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas, samt i sådana värv ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet». Stadgandet innebär, att de sistnämnda egenskaperna skola ha ådagalagts i domarvärv. Det har enligt föredragande departementschefen visat sig mindre lämpligt, att beträffande justitieråden begränsa urvalet endast till personer, som tidigare fullgjort domartjänst. Det angivna formella kompetenskravet i 17 § bör enligt departementschefen icke upprätthållas med hänsyn till de synnerligen höga krav på juridisk kapacitet som måste ställas på dem, som skola komma i fråga till justitierådsämbeten. I propositionen föreslås därför att orden »i sådana värv» åsyftande domarvärv skola utgå ur stadgandet i 17 §.

Justitiekanslerns ämbetsuppgifter. I samband med ikraftträdandet av nya rättegångsbalken den 1 januari 1948 har från justitiekanslersämbetet utbrutits ett nytt ämbete, riksåklagarämbetet. En uppdelning av justitiekanslerns hittillsvarande ämbetsuppgifter har vidtagits på det sättet, att riksåklagaren skall vara högste åklagare och ha ledningen av åklagarväsendet i riket, under det att justitiekanslern behåller de eljest på honom ankommande uppgifterna. Justitiekanslern skall sålunda bl. a. vara Kungl. Maj:ts högste ombudsman, bevaka kronans rätt samt ha tillsyn över domare och andra ämbetsmän och såsom särskild åklagare föra tala om brott i ämbetet. En ändring av 27 § regeringsformen föreslås i anledning av överflyttandet av vissa uppgifter från justitiekanslern till riksåklagaren. Förslaget innebär dels att bestämmelsen om justitiekanslerns uppgift att låta föra

talán i mål, som röra »allmän säkerhet» skall utgå dels ock att föreskriften att justitiekanslern skall låta föra talan »genom de honom underställda fiskaler» borttages.

Regeringsärendenas expediering. Enligt 38 § regeringsformen skola alla från Konungen utgående expeditioner och befallningar, för att bliva gällande, vara försedda med Konungens underskrift och kontrasignation av vederbörande föredragande. Expeditioner i kommandomål äro undantagna härifrån. Det stora antalet expeditioner i regeringsärenden har medfört, att föreskriften i 38 § regeringsformen om underskrift och kontrasignation icke kan iakttagas efter ordalagen. Sedan lång tid tillbaka utfärdas endast en del av de utgående expeditionerna, i regel sådana av större vikt, med underskrift av Konungen och kontrasignation av föredraganden; i övrigt expedieras Kungl. Maj:ts beslut i form av ämbetsskrivelser, undertecknade av föredraganden. I båda fallen brukar endast en expedition underskrivas; under rättelse om beslutet till andra än den som erhåller huvudexpeditionen lämnas genom bestyrkta avskrifter av denna.

Expediering av Kungl. Maj:ts beslut genom ämbetsskrivelse strider mot 38 § regeringsformen. Formerna för expediering äro vidare synnerligen skiftande inom olika departement. I syfte att undanröja rådande bristfälligheter i förevarande avseende föreslås i propositionen ändring av 38 § regeringformen samt därav följande jämkningar i 106 § regeringsformen och 38 § riksdagsordningen i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag som framlades i departementalkommitterades betänkande den 31 december 1912. Utfärdade beslut skola enligt förslaget vara antingen underskrivna av Konungen och kontrasignerade av föredraganden eller underskrivna av föredraganden. Institutet kontrasignationsvägran utvidgas till att avse vägran att kontrasignera eller underskriva expedition. Det synes enligt föredragande departementschefen dock icke lämpligt att, såsom departementalkommitterade föreslogo, ur grundlagen helt utesluta bestämmelser om vilka expeditioner som skola vara underskrivna av Konungen med vederbörlig kontrasignation. Vissa expeditioner äro av den karaktär att det icke bör komma i fråga att låta dem utfärdas utan sådan underskrift. Detta gäller till en början Kungl. Maj:ts skrivelser och propositioner till riksdagen eller till allmänt kyrkomöte. Vidare föreslås, att allmänna författningar, vare sig de beslutats av Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt eller endast av Kungl. Maj:t, skola utfärdas med Konungens underskrift och föredragandens kontrasignation. I viss utsträckning bör enligt förslaget även föreskrivas, att tjänstetillsättningar skola ske genom sådan expedition; dock med begränsning av föreskriften till att avse av Konungen utfärdade fullmakter å ämbeten eller tjänster. I övrigt föreslås, att Kungl. Maj:t skall äga frihet att, genom generella föreskrifter eller beslut i särskilda fall, bestämma vilka expeditioner som skola utfärdas med Konungens underskrift och kontrasignation av föredraganden.

Med hänsyn till den år 1941 vidtagna ändringen i 5 § tredje stycket regeringsformen föreslås vidare en sådan jämkning i ordalydelsen av 38 §, att det tydligt framgår, att befogenheten att underskriva expeditioner tillkommer föredragande statsrådet även om denne icke är departementschef.

Riksstyrelsen vid Konungens utrikes resa m. m. I 39 § regeringsformen behandlas frågan om riksstyrelsen under Konungens utrikes resa. Konungen äger icke befatta sig med rikets styrelse, då han vistas utanför landets gränser — bortsett från det fall, då hans resa innebär att han gått i fält — vilket beröres i 43 §. Riksstyrelsen skall därför under Konungens frånvaro i första hand föras av regent i Konungens namn; i vissa närmare angivna hänseenden äro regentens befogenheter begränsade. Såsom regent fungerar den prins, som är närmast berättigad till tronföljden eller, om han är hindrad av sjukdom eller utrikes resa, den av hans bröstarvingar som är närmast berättigad till tronföljden, för så vitt sådant hinder ej möter även för denne. Annan medlem av konungahuset än de två prinsar som nu angivits kan icke vara regent. Finnes regent icke att tillgå, utövas riksstyrelsen av statsrådet såsom interimisregering; dock gälla härvid samma inskränkningar i dess befogenheter som för regent.

De nu angivna reglerna om riksstyrelsens förande äga enligt 40 § tillämpning, även då Konungen av sjukdom är hindrad att utöva riksstyrelsen.

Av statsrådet utövad interimisregering förekommer även enligt 41 och 42 §§, då Konungen avlidit och antingen tronföljaren är omyndig eller någon tronföljare icke finnes. Ett speciellt fall av interimisregering till följd av ovisshet om tronföljden finnes nämnt i 2 § successionsordningen.

Föredragande departementschefen uttalar i propositionen, att det är uppenbart, att en av statsrådet utövad interimisregering, i jämförelse med regentskap, innebär en större avvikelse från eljest gällande normer för riksstyrelsens utövande. Särskilt framhålles, att formerna för ett regerande statsråds ämbetsutövning äro synnerligen tunga och opraktiska. Enligt 42 § andra stycket regeringsformen skola alltid interimisregeringens samtliga ledamöter, där de icke äga laga förfall, vara närvarande och rösta. Möjlighet att, såsom i 8 § sägs, avgöra ärenden i en mindre omfattande konselj föreligger icke. Då ej heller tillförordnad regering enligt 43 § kan förekomma annat än efter förordnande av Konungen eller regent, saknar alltså interimisregering möjlighet att bereda sina ledamöter erforderlig ledighet från ämbetsutövning. Formerna för expediering av interimisregerings beslut bli betungande på grund av det stora antalet underskrifter som erfordras i viktigare ärenden, vari expedition med Konungens underskrift eljest utfärdas.

Interimisregering är därför en nödfallsutväg, som enligt departementschefen icke bör tillgripas annat än då riksstyrelsen icke kan föras på annat sätt; i första hand bör regentskap komma i fråga, då Konungen är hindrad. I anledning härav föreslås, att varje prins som enligt regeringsformen

och successionsordningen är berättigad till tronföljd bör vara behörig att inträda såsom regent. Har tronföljaren icke uppnått myndig ålder eller är han hindrad att vara regent till följd av sjukdom eller vistelse utom riket, bör därför annan till tronföljd berättigad prins inträda såsom regent; ordningen mellan flera prinsar, som enligt denna regel kunna komma i fråga, torde böra bestämmas enligt den i successionsordningen angivna arvsföljden. Förslaget i propositionen föranleder ändring av 39 § regeringsformen samt jämkningar i 41 och 93 §§ regeringsformen och 2 § successionsordningen.

I anslutning till dessa förslag upptages i propositionen även frågan om arvsberättigade prinsars myndighetsålder. I 41 § regeringsformen stadgas att Konung är myndig vid aderton års ålder. I samband med att först tronföljaren och senare även dennes till tronföljden närmast berättigade bröstarvinge, genom beslut av 1862—1863 och 1906 års riksdagar erhöll grundlagsenlig befogenhet att vara regent, blev även för dessa prinsar myndighetsåldern bestämd till aderton år. I konsekvens härmed skulle även övriga prinsar av konungahuset göras myndiga vid samma ålder, om de erhålla behörighet att vara regent. Under hänvisning till den mognad som måste krävas av en statschef och till att myndighetsåldern för Konungen enligt 1719, 1720 och 1772 års regeringsformer var bestämd till 21 år förordar departementschefen, att myndighetsåldern för Konung liksom för övriga till tronföljd berättigade medlemmar av konungahuset bestämmas till den ålder som för medborgare i allmänhet gäller såsom myndighetsålder. Denna ålder är enligt 1924 års lag om förmynderskap tjuguet år.

Brottsrubriceringen i 110 § regeringsformen. I proposition till årets riksdag, nr 80, har framlagts förslag beträffande ändrad lagstiftning om brott mot staten och allmänheten. Den brottsrubricering som i sistnämnda proposition föreslås har föranlett nu ifrågasvarande förslag om ändring av 110 § regeringsformen under punkt 5). Den i 110 § regeringsformen förekommande beteckningen »högförräderi» skall enligt förslaget reserveras för sådana angrepp mot staten som hänföra sig till dennas yttre säkerhet. I stället föreslås beteckningen »uppror» då fråga är om våldförande av riksdagen, dess kamrar eller utskott eller någon enskild riksdagsman eller störande av friheten i deras överläggningar och beslut.

Utskottet finner ej skäl att nu upptaga detta spörsmål, då det beror av riksdagens ställningstagande till propositionen nr 80.

Utskottet. Emot den ändring av 17 § regeringsformen, avseende behörighetsvillkor för justitieråd, som föreslås i propositionen, har utskottet i sak icke något att erinra. Däremot föreslår utskottet en formell omarbetning av förslaget till lagtext i denna del. Utskottet finner vidare de föreslagna grundlagsändringarna i fråga om justitiekanslerns ämbetsuppgifter, regeringsärendenas expediering och riksstyrelsen vid Konungens utrikes resa

m. m. ändamålsenliga. Beträffande expeditioner av sådana av Kungl. Maj:t fattade beslut, som avses skola underskrivas av föredraganden, vill utskottet förordna, att dessa genom sin form komma att klart skilja sig från andra ämbetskrivelser, vilka undertecknas av föredragande som nyss sagts. Det är angeläget, att myndigheter och enskilda äga full klarhet om vilka expeditioner, som grunda sig på Kungl. Maj:ts i statsrådet fattade beslut. Utskottet hemställer alltså,

A) att riksdagen, i anledning av vad Kungl. Maj:t under punkt 1) i förevarande proposition hemställt, såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling måtte antaga följande såsom *utskottets förslag* betecknade

Förslag

till

ändrad lydelse av 17 § 1 mom. regeringsformen.

(Nuvarande lydelse.)

(Utskottets förslag.)¹

§ 17.

§ 17.

1:o. Konungens domsrätt skall uppdragas minst tolv av Honom utnämnda lagkunniga män, vilka fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas, samt i sådana värv ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet. De kallas justitieråd och utgöra Konungens högsta domstol.

Närmare bestämmelser — — —
87 § 1 mom. stadgar.

1:o. Konungens domsrätt skall uppdragas minst tolv av Honom utnämnda, lagkunniga, *erfarna och redliga* män, vilka fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas. De kallas justitieråd och utgöra Konungens högsta domstol.

Närmare bestämmelser — — —
87 § 1 mom. stadgar.

B) att riksdagen, med bifall till vad Kungl. Maj:t under punkterna 2), 3) och 4) i förevarande proposition hemställt, såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling måtte antaga följande såsom *föreslagen lydelse* betecknade

¹ I propositionen föreslagen lydelse:

§ 17.

1:o. Konungens domsrätt skall uppdragas minst tolv av Honom utnämnda lagkunniga män, vilka fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas, samt ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet. De kallas justitieråd och utgöra Konungens högsta domstol.

Närmare bestämmelser — — — 87 § 1 mom. stadgar.

Förslag

till

1) ändrad lydelse av 27 § regeringsformen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 27.

§ 27.

Till justitiekansler må Konungen nämna en lagfaren, skicklig och oväldig man, som i domarevärv varit nyttjad. Honom, såsom Konungens högste ombudsman, åligge förnämligast, att föra eller *genom de under honom ställda fiskaler* låta föra Konungens talan i mål, som röra *allmän säkerhet och* kronans rätt, samt att, å Konungens vägnar, hava tillsyn över rättvisans handhavande och i sådan egenskap beivra fel, som av domare och ämbetsmän begångne bliva.

Till justitiekansler må Konungen nämna en lagfaren, skicklig och oväldig man, som i domarevärv varit nyttjad. Honom, såsom Konungens högste ombudsman, åligge förnämligast, att föra eller låta föra Konungens talan i mål, som röra kronans rätt, samt att, å Konungens vägnar, hava tillsyn över rättvisans handhavande och i sådan egenskap beivra fel, som av domare och ämbetsmän begångne bliva.

2) ändrad lydelse av 38 och 106 §§ regeringsformen samt 39 § 2 mom. riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Regeringsformen.

§ 38.

§ 38.

Alla ifrån Konungen utgående expeditioner och befallningar, *utom i kommandomål*, skola, för att bliva gällande, vara försedda med Konungens underskrift och kontrasignation av vederbörande föredragande, som vare ansvarig, att de instämma med däröver förda protokoll. Alla föreskrifter och erinringar om verkställighet av utfärdade beslut *må av departementschefer omedelbarligen kunna till vederbörande expedieras*. Skulle den föredragande finna något Konungens beslut vara stridande emot denna regeringsform, göra han därom i statsrådet föreställning; yrkar Konungen ändock, att ett så-

Konungens skrivelser och propositioner till riksdagen eller allmänt kyrkomöte, allmänna författningar, av Konungen utfärdade fullmakter å ämbeten och tjänster samt de ifrån Konungen utgående expeditioner och befallningar i övrigt, vilka Konungen bestämmer, skola, för att bliva gällande, vara försedda med Konungens underskrift och kontrasignation av vederbörande föredragande, som vare ansvarig, att de instämma med däröver förda protokoll. Alla *andra av Konungen utfärdade beslut skola vara underskrivna av föredraganden; denne må även omedelbarligen till vederbörande expediera* föreskrifter och

(Nuvarande lydelse.)

dant beslut skall utfärdas, vare det då den föredragandes rättighet och plikt, att sin kontrasignation därå vägra, samt nedlägga han i följd därav sitt ämbete, vilket han icke må återtaga förr, än riksdagen hans förhållande prövat och gillat. Emellertid vare han vid sin lön och övriga tjänsten åtföljande inkomster bibehållen.

§ 106.

Finner utskottet av dessa protokoll, att någon statsrådets ledamot, eller någon för tillfället förordnad föredragande, uppenbarligen handlat emot rikets grundlag eller allmän lag, eller tillstyrkt någon överträdelse därav, eller underlåtit att göra föreställningar emot sådan överträdelse, eller den vållat och befrämjat genom uppsåtligt fördöljande av någon upplysning, eller att den föredragande underlåtit att, i de fall, som 38 § av denna regeringsform förutsätter, sin kontrasignation å ett Konungens beslut vägra, då skall konstitutionsutskottet ställa en sådan under tilltal av justitieombudsmannen inför riksrätten, och gånge härmed som i 101 och 102 §§ om tilltal emot regeringsrätten föreskrives. Då statsrådets ledamöter finnas hava, på sätt ovan berört är, gjort sig till ansvar skyldige, döme dem riksrätten efter allmän lag och den särskilda författning, som till bestämmande av så-

(Föreslagen lydelse.)

erinringar om verkställighet av utfärdade beslut. Skulle den föredragande finna något Konungens beslut vara stridande emot denna regeringsform, göre han därom i statsrådet föreställning; yrkar Konungen ändock, att ett sådant beslut skall utfärdas, vare det då den föredragandes rättighet och plikt, att sin kontrasignation eller underskrift därå vägra, samt nedlägga han i följd därav sitt ämbete, vilket han icke må återtaga förr, än riksdagen hans förhållande prövat och gillat. Emellertid vare han vid sin lön och övriga tjänsten åtföljande inkomster bibehållen.

§ 106.

Finner utskottet av dessa protokoll, att någon statsrådets ledamot uppenbarligen handlat emot rikets grundlag eller allmän lag, eller tillstyrkt någon överträdelse därav, eller underlåtit att göra föreställningar emot sådan överträdelse, eller den vållat och befrämjat genom uppsåtligt fördöljande av någon upplysning, eller att den föredragande underlåtit att, i de fall, som 38 § av denna regeringsform förutsätter, sin kontrasignation eller underskrift å ett Konungens beslut vägra, då skall konstitutionsutskottet ställa en sådan under tilltal av justitieombudsmannen inför riksrätten, och gånge härmed som i 101 och 102 §§ om tilltal emot regeringsrätten föreskrives. Då statsrådets ledamöter finnas hava, på sätt ovan berört är, gjort sig till ansvar skyldige, döme dem riksrätten efter allmän lag och den särskilda författning, som till bestämmande av sådant ansvar utav

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

dant ansvar utav Konungen och riksdagen fastställd varder.

Konungen och riksdagen fastställd varder.

Riksdagsordningen.

§ 39.

2. Utskottet tillkommer ock att efterse och granska, huruvida gjorda eller förordnade utbetalningar av statsmedlen icke överstigit beloppet av de huvudtitlar, vilka av riksdag uti uppgjord statsreglering blivit fastställda, och huruvida utbetalningarna äro grundade på behörigen upprättade stater, eller Konungens *med vederbörlig kontrasignation* utfärdade anordningar, samt styrkta med behöriga kvittenser av dem, som medlen emottagit. Skulle mot riksdagens beslut de till någon huvudtitel anslagna summor befinnas dragna till andra ändamål än dem, som under samma huvudtitel höra, eller något av riksdagen fastställt anslag befinnas överskridet, skall utskottet hos kamrarna göra anmälan emot den ämbetsman, som en sådan anordning kontrasignerat, varefter förfares enligt 106 och 107 §§ i regeringsformen. Ej må dock, emot föreskriften i 90 § regeringsformen, utskottet i något klander av Konungens gjorda anordningar ingå; ej heller de för statsutgifterna redovisande tjänstemän personligen för utskottet eller riksdagen till ansvar ställas, utan må, där så nödigt finnes, hos Konungen av riksdagen anmälas de anledningar, som förekommit att emot någon sådan tjänsteman i laglig ordning ansvar yrka.

§ 39.

2. Utskottet tillkommer ock att efterse och granska, huruvida gjorda eller förordnade utbetalningar av statsmedlen icke överstigit beloppet av de huvudtitlar, vilka av riksdag uti uppgjord statsreglering blivit fastställda, och huruvida utbetalningarna äro grundade på behörigen upprättade stater, eller Konungens *i föreskriven ordning* utfärdade anordningar, samt styrkta med behöriga kvittenser av dem, som medlen emottagit. Skulle mot riksdagens beslut de till någon huvudtitel anslagna summor befinnas dragna till andra ändamål än dem, som under samma huvudtitel höra, eller något av riksdagen fastställt anslag befinnas överskridet, skall utskottet hos kamrarna göra anmälan emot den ämbetsman, som en sådan anordning kontrasignerat *eller underskrivit*, varefter förfares enligt 106 och 107 §§ i regeringsformen. Ej må dock, emot föreskriften i 90 § regeringsformen, utskottet i något klander av Konungens gjorda anordningar ingå; ej heller de för statsutgifterna redovisande tjänstemän personligen för utskottet eller riksdagen till ansvar ställas, utan må, där så nödigt finnes, hos Konungen av riksdagen anmälas de anledningar, som förekommit att emot någon sådan tjänsteman i laglig ordning ansvar yrka.

3) ändrad lydelse av 39, 41 och 93 §§ regeringsformen samt 2 § successionsordningen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Regeringsformen.

§ 39.

Vill Konungen utrikes resa, meddele Han statsrådet in pleno denna Sin föresats och inhänte dess tankar däröver, på sätt 9 § omtalar. Besluter Konungen därefter sådan resa och den verkställer, befatte Sig ej med rikets styrelse eller utöve den konungsliga makten, så länge han utrikes vistas, utan föres riksstyrelsen under Konungens frånvaro, i Hans namn, av den till tronföljden närmast berättigade prins, om han uppnått *den ålder, som i 41 § sägs*. Han styre såsom regent med all konungslig makt och myndighet, enligt denna regeringsform; dock må han ej adeligt stånd och värdighet förläna, eller till grevligt och friherrligt stånd upphöja, eller riddarevärdighet utdela; ävensom alla lediga förtroendesysslor endast tills vidare kunna förvaltas av dem, som regenten därtill förordnar.

Är den till tronföljden närmast berättigade prins av sjukdom eller av utrikes vistande hindrad att riksstyrelsen utöva, då styre såsom regent i Konungens namn med nu sagda befogenhet den av tronföljarens bröstarvingar, som är till tronen närmast berättigad, för så vitt han uppnått den i 41 § stadgade ålder och hinder av ovannämnda beskaffenhet för honom ej möter.

Finnes ej — — — som regent.

Huru förhållas — — — 91 § stadgat.

§ 39.

Vill Konungen utrikes resa, meddele Han statsrådet in pleno denna Sin föresats och inhänte dess tankar däröver, på sätt 9 § omtalar. Besluter Konungen därefter sådan resa och den verkställer, befatte Sig ej med rikets styrelse eller utöve den konungsliga makten, så länge han utrikes vistas, utan föres riksstyrelsen under Konungens frånvaro, i Hans namn, av den till tronföljden närmast berättigade prins, om han uppnått *myndig ålder*. Han styre såsom regent med all konungslig makt och myndighet, enligt denna regeringsform; dock må han ej adeligt stånd och värdighet förläna eller till grevligt och friherrligt stånd upphöja, eller riddarevärdighet utdela; ävensom alla lediga förtroendesysslor endast tills vidare kunna förvaltas av dem, som regenten därtill förordnar.

Har den till tronföljden närmast berättigade prins icke uppnått myndig ålder eller är han av sjukdom eller utrikes vistande hindrad att riksstyrelsen utöva, då styre såsom regent i Konungens namn med nu sagda befogenhet den till tronföljden därefter berättigade prins, som uppnått myndig ålder och för vilken hinder av ovannämnda beskaffenhet ej möter.

Finnes ej — — — som regent.

Huru förhållas — — — 91 § stadgat.

(Nuvarande lydelse)

§ 41.

Konung vare myndig vid *fyllda aderton* år. Lag samma vare för den till tronföljden närmast berättigade prins och den av hans bröstarvingar, som efter honom är till tronen närmast berättigad. Dör Konung, innan tronföljaren denna ålder uppnått, föres styrelsen av statsrådet, enligt 39 §, i Konungens namn, intill dess riksdagen sammankommer, och den förmyndarestyrelse, riksdagen förordnar, regeringen tillträtt; ställande sig statsrådet denna regeringsform till ovillkorlig efterlevnad.

§ 93.

Då Konung dör och tronföljaren ännu omyndig är, utfärde statsrådet kallelse å riksdagen, vilken kallelse inom femton dagar efter Konungens död skall i allmänna tidningarna kungöras. Riksdagen äge, utan avseende på något den avlidne Konungens testamente angående riksstyrelsen, att förordna en, tre eller fem förmyndare, som, intill dess Konungen myndig bliver, regeringen i Dess namn, efter denna grundlag, må utöva.

§ 2.

Dör Konung i Sverige, utan att lämna manliga bröstarvingar, men Hans efterlämnade drottning sig i välsignat tillstånd befinner, före statsrådet regeringen med kungl. makt och myndighet, på sätt och med villkor, 41 och 93 §§ av regeringsformen föreskriva, till dess Riksens Ständer, å den tid regeringsformen

(Föreslagen lydelse)

§ 41.

Konung vare myndig vid *ålder som i allmänhet är i lag stadgad*. Dör Konung, innan tronföljaren denna ålder uppnått, *förhålls med riksstyrelsen såsom i 39 § angives*, intill dess riksdagen sammankommer, och den förmyndarestyrelse, riksdagen förordnar, regeringen tillträtt; ställande sig *regenten eller* statsrådet denna regeringsform till ovillkorlig efterlevnad.

§ 93.

Då Konung dör och tronföljaren ännu omyndig är, utfärde *regenten eller* statsrådet, *då det riksstyrelsen förvaltar*, kallelse å riksdagen, vilken kallelse inom femton dagar efter Konungens död skall i allmänna tidningarna kungöras. Riksdagen äge, utan avseende på något den avlidne Konungens testamente angående riksstyrelsen, att förordna en, tre eller fem förmyndare, som, intill dess Konungen myndig bliver, regeringen i Dess namn, efter denna grundlag, må utöva.

§ 2.

Dör Konung i Sverige, utan att lämna manliga bröstarvingar, men Hans efterlämnade drottning sig i välsignat tillstånd befinner, före *regent eller* statsrådet regeringen med kungl. makt och myndighet, på sätt och med villkor, 41 och 93 §§ av regeringsformen föreskriva, till dess Riksens Ständer, å den tid regerings-

Successionsordningen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

utstakar, hunnit sammankomma, då dem tillhör, att om regeringens förordna. Bliver drottningens livsfrukt av mankön, förordne då Riksen Ständer förmyndare för den omyndige Konungen, på sätt i 94 § av regeringsformen stadgat är. Bliver drottningens livsfrukt av kvinnokön, träde den av ätten, som efter förstfödsörätt den avlidne Konungen i arvföljden, på sätt 1 § utstakar, närmast är, såsom Konung till regeringen.

formen utstakar, hunnit sammankomma, då dem tillhör, att om regeringens förordna. Bliver drottningens livsfrukt av mankön, förordne då Riksen Ständer förmyndare för den omyndige Konungen, på sätt i 93 § av regeringsformen stadgat är. Bliver drottningens livsfrukt av kvinnokön, träde den av ätten, som efter förstfödsörätt den avlidne Konungen i arvföljden, på sätt 1 § utstakar, närmast är, såsom Konung till regeringen.

Stockholm den 4 mars 1948.

På konstitutionsutskottets vägnar:

JONES ERIK ANDERSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Karl August Johanson, Herlitz, Björck, Mattsson, Lindén, Gustavson, Sandberg, Ernst Hjalmar Nilsson och Damström; samt

från andra kammaren: herrar Nolin*, Norén, Kyling, Spångberg, fru Björck, herrar Gustafsson i Bogla, Hansson i Skediga, Hægglom*, fru Svedberg och herr Larsson i Stockholm.

* Ej närvarande vid justeringen.